

Riksantikvaren
Postboks 8196 Dep.
0034 OSLO

Vår referanse
201206327-8

Deres referanse

Dato
25.06.2012

Søknad om dispensasjon fra kml § 8 første ledd, tillatelse til inngrep i automatisk fredet kulturminne, idnr. 66942-27 og 66942-28 i forbindelse med utbedring av veg til Forsvarets skyte- og øvingsfelt på Karlsøy, gnr. 1/1, Tarva, Bjugn k, Sør-Trøndelag

På vegne av tiltakshaver, Forsvarsbygg Utvikling Øst, oversendes herved ovennevnte søknad om dispensasjon fra kulturminnelovens § 8 første ledd, se vedlagte skjema "Søknad om tillatelse til inngrep i automatisk fredet kulturminne datert 13.6.2012," vedlegg 1.

Saken gjelder dispensasjon fra kulturminnelovens fredningsbestemmelser for to enkeltminner tilhørende et gravfelt, idnr. 66942, på Karlsøysletta på Tarva, Bjugn kommune, gnr. 1/1 Tarva. Det dreier seg om en liten røys – tolket som gravrøys, enkid 27 og en steinstreng, enkid 28, beliggende på østsiden av eksisterende veg. Resterende enkeltminner tilhørende gravfeltet ligger vest for vegen og vil ikke berøres av tiltak.

Gravfeltet

Gravfeltet på Karlsøysletta omtales i ØK-rapporten som et svært uvanlig gravfelt. Dette har nok sin bakgrunn i både beliggenheten, nede på en slette og ikke på toppen av en rygg, og at mesteparten av kulturminnene er et tyvetalls små røysen tolket som gravrøysen. Videre er det registrert seks steinstrenger av uavklart funksjon, samt en stor steinkrets.

I forbindelse med at Tarva er blitt utpekt som «Utvalgt kulturlandskap i landbruket» utførte undertegnede i år 2011 en totalregistrering av synlige kulturminner på hele øygruppen Tarva. Gravfeltet ble da for første gang kartfestet, se vedlagte arkeologiske rapport datert 13.10.2011, vedlegg 3. Det fremgår av denne rapporten at avgrensingen av gravfeltet er uavklart, og at det er sannsynlig at det finnes gravminner og annet som ennå ikke har blitt registrert.

Det henvises til den arkeologiske rapporten, vedlegg 3, for utførlig beskrivelse og kartfesting av gravfeltet.

Omsøkte tiltak

Forsvaret ønsker å oppgradere og utbedre vei fram til Karlsøya skytefelt, en øy som ligger sør for Karlsøysletta. I forbindelse med at Ørland hovedflystasjon ble valgt til å bli ny jegerflybase for nasjonen er det behov for å oppgradere infrastrukturen til skytefeltet for å kunne ta mellomtunge kjøretøy, se vedlegg 2 for nærmere informasjon angående planlagte tiltak.

Saksbehandler: Rut H Langebrekke Nilsen, rut.nilsen@stfk.no, +47 469 32 599

Postadresse:
Postboks 2350
sluppen
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Fylkeshuset
Erling Skakkesgt.14
7004 TRONDHEIM

Telefon: +47 73 86 60 00
Bankkonto: 8601.27.27277
Org.nr.: 938 634 556

E-postadresse:
Postmottak@stfk.no
Internett:
www.stfk.no

Sør-Trøndelag fylkeskommune ba i møte med Forsvarsbygg, 10. 4 2012, om at vegutbedringen i gjeldende område skulle skje på østsiden av eksisterende veg for å unngå dispensasjonssak og inngrep i registrerte gravminner innenfor gravfeltet. Gravfeltet er et spesielt viktig kulturminne på Tarva og fylkeskommunen ønsker å formidle gravfeltet for publikum. Dette innebar at fylkeskommunen ikke ville anbefale dispensasjon fra kulturminnelovens fredningsbestemmelser for tiltak i nettopp dette området (vest for vegen og inne i det registrerte gravfeltet), se vedlegg 4 brev fra Sør-Trøndelag fylkeskommune til Forsvarsbygg 12.4.2012.

På nevnte møte ble det enighet om at det er en god løsning å legge om vegen noe i dette området, lenger vekk fra gravfeltet. Ettersom det var sannsynlig å påtreffe automatisk fredete kulturminner innenfor området for ny trasé ble det utført en arkeologisk undersøkelse ved hjelp av maskinell søkesjakt i området for omlegging av veg. Denne undersøkelsen ble utført 30. mai 2012 og som forventet ble det gjort arkeologiske funn, en liten røys og forlengelsen av en steinstreng, se vedlegg 5 brev fra Sør-Trøndelag fylkeskommune til Forsvarsbygg 6.6.2012.

Registrerte kulturminner

Enkid 66942-27: Røys tolket som gravrøys. Røysen er beskrevet slik: Lita gravrøys, av samme karakter som de mindre røysene på vestsiden av veien. Diameter: 1,30 m. Høyde: 0,25 m. Type: Rundrøys. Delvis avdekket med gravemaskin. Ser ut for å være større steiner i ytterkant, opp mot 30 cm, inni er det mindre steiner.

Enkid 66942-28: Trolig østre rest av enk.id 2, bananformet steinmur som ligger V for vegen. Steiner synlige i toppen av muren, kun deler er avdekket med gravemaskin. Lengde; ca 3,90 m, bredde; 1 m, høyde; opp mot 0,20 m.

Se videre vedlagte arkeologiske rapport, vedlegg 6 for ytterligere informasjon om undersøkelsen mv.

Fylkeskommunens vurdering av dispensasjonsspørsmålet, idnr. 66942-27 og 28

Den arkeologiske påvisningsundersøkelsen resulterte i at det ble påvist automatisk fredete kulturminner, røys tolket som en gravrøys og en steinstreng innenfor et begrenset areal for vegutvidelse på Karlsøya.

Sør-Trøndelag fylkeskommune vil anbefale at det gis dispensasjon fra kulturminnelovens § 8 første ledd for de automatisk fredete kulturminner er registrert på østsiden av eksisterende veg, idnr. 66942-27 og 28 ut fra følgende vurderinger:

- De påviste kulturminnene har etter normale betraktninger trolig ikke en verdi som overstiger det lokale. Opplevelsesverdien av sporene er små, ettersom kun steinstrengen er synlig på overflaten.
- En eventuell dispensasjon må betinges av en arkeologisk utgravning av det ovennevnte området og de automatisk fredete kulturminnene som finnes der.
- Den samfunnsmessige betydningen av prosjektet er svært viktig og nødvendig.
- Gravfeltet omtales som uvanlig, og man har pr dato ikke endelig konkludert med at de små røysene faktisk er gravrøys. En utgravning en slik røys vil kunne gi viktige

bidrag til forståelsen, datering og tolkning av dette kulturminnekomplekset. Funksjonen til steinstrengene er ukjent og en arkeologisk utgravning av en del av en slik kan gi en viktig tolkningsramme for å forstå dette fenomenet nærmere.

Konklusjon

Ut fra de ovennevnte momentene blir verdien av fysisk bevaring av de arkeologiske sporene vurdert til å være mindre enn tiltakets nytteverdi og realisering av det vitenskapelige potensialet som er til stede. Dispensasjon fra kulturminneloven bør derfor gis, på betingelse av at det blir foretatt en arkeologisk utgravning før en eventuell frigiving av området.

I forhold til progresjon i prosjektet vil det være ønskelig å få gravet ut de to kulturminnene i løpet av høsten 2012.

Skulle det være uklarheter knyttet til saken eller saksgangen ber vi om å bli kontaktet så snart som mulig.

Vi ber om at NTNU-Vitenskapsmuseet avgir sitt budsjett og prosjektplan til Riksantikvaren innen 20. august 2012 og at Riksantikvaren gir uttalelse/fatter sitt vedtak innen 5. september 2012.

Med hilsen

Rut Helene Langebrekke Nilsen
Arkeolog

Gjenpart: Forsvarsbygg Utvikling Øst, Utsiraveien 4, 7045 Trondheim
NTNU – Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Vedlegg:

1. Skjema; Søknad om tillatelse til inngrep i automatisk fredet kulturminne etter Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, §§ 8 første ledd, datert 13.06.2012
2. Brev fra Forsvarsbygg 10.02.2012, Forsvarets skyte- og øvningsfelt på Tarva/Karlsøy – planer for utvikling og oppgradering
3. Arkeologisk rapport, ved Rut H Langebrekke Nilsen, 13.10.2011 Sør-Trøndelag fylkeskommune
4. Brev fra Sør-Trøndelag fylkeskommune til Forsvarsbygg 12.4.2012
5. Sør-Trøndelag fylkeskommune til Forsvarsbygg 6.6.2012.
6. Arkeologisk rapport, datert 20.6.2012

NTNU Vitenskapsmuseet - Seksjon for arkeologi og kulturhistorie , 7491 TRONDHEIM